

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**“Українська мова професійного спілкування
з основами риторики”**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 01 «Освіта»

Спеціальність – 014 «Середня освіта (фізична культура)»

Освітня програма – Середня освіта (фізична культура)

Кількість кредитів – 3 – 90 год., із них: аудиторних – 60 год.; самостійної та індивідуальної роботи – 30 год.

Форма навчання – денна

Рік підготовки – 1, семестр – I

Компонент освітньої програми – обов’язкова.

Дні занять – відповідно до розкладу.

Консультації – відповідно до графіку навчального процесу.

Мова викладання – українська.

Керівник курсу:

Романчук Ольга Василівна – к. філол. н., доцент, завідувач кафедри української та іноземних мов.

Контактна інформація:

Адреса: 79005, вул. Дудаєва, 8, м. Львів, кафедра української та іноземних мов, тел. (032) 261-19-35, e-mail: slang@ldufk.edu.ua.

Опис дисципліни

Мова – складова професійної компетентності, показник загальної культури, тому кожному мовцеві треба дбати про високу культуру мовлення. Вища освіта в Україні зазнає докорінних змін, що передусім пов’язано із входженням країни до європейського освітнього простору, тому до майбутніх фахівців ставлять високі вимоги, які полягають не лише в досконалому знанні фаху, а й у високому рівні володіння українською мовою, вільному користуванні нею у всіх сферах, особливо в професійній та офіційній.

Мета курсу «Українська мова професійного спілкування з основами риторики» полягає в ознайомленні студентів з нормами сучасної української мови професійного спілкування, підвищенні загальної та мовної культури майбутніх фахівців галузі фізичної культури, формуванні практичних навиків ділового усного та писемного спілкування, підвищенні загальної мовної культури студентів, як носіїв української мови.

Завдання курсу – навчити студентів основ ведення ділової документації та наукової роботи, сформувати навички усного та писемного ділового спілкування, сформувати базовий рівень володіння професійною мовою для засвоєння матеріалу галузевих дисциплін, підвищити рівень мовної культури майбутніх фахівців галузі; вивчити види ораторського мистецтва, стилі мовлення, опрацювати теорію ораторського мистецтва, ознайомити із критеріями культури мови, різновидами невербальної комунікації, з’ясувати ораторські вміння і навички у контексті професійної діяльності.

Об’єкт дослідження – мовні норми, стилі сучасної української літературної мови, наукові тексти, ділові документи, словесна діяльність фахівців галузі фізичної культури, а також закони і жанри риторики, ораторське мистецтво у Стародавньому світі, ораторське мистецтво в Україні, практичні аспекти риторики.

Навчальний контент

МОДУЛЬ 1						
Назви змістових тем	Розподіл годин					Результати навчання. Знати:
	разом	л.	пр.	інд. р	с.р	
ТЕМА 1. «Риторика як предмет. Закони і жанри риторики»		2	2			<ul style="list-style-type: none"> - основні поняття риторики; - вимоги до вживання слова у спортивній сфері; - ораторські вміння і навички у контексті професійної діяльності спортсмена; - закони риторики: концептуальний, моделювання аудиторії, стратегічний, тактичний, мовленнєвий, ефективної комунікації; - жанри риторики: академічний, соціально-побутовий, лекційно-агітаційний, дипломатичний, рекламний, військовий.
ТЕМА 2. «Ораторське мистецтво у Стародавньому світі»		2	2		2	<ul style="list-style-type: none"> -основи ораторського мистецтва у Стародавньому Єгипті; -основи ораторського мистецтва у Стародавній Індії; -основи ораторського мистецтва у Стародавньому Китаї (Конфуцій); -основи ораторського мистецтва у Стародавній Греції (Арістотель, Сократ, Платон); -основи ораторського мистецтва у Стародавньому Римі.
ТЕМА 3. «Ораторське мистецтво в Україні»		2	2		2	<ul style="list-style-type: none"> -витоки давньоукраїнського красномовства (Київська Русь); -українське красномовство у XII-XVII ст.; -Київська школа риторики XVII - XVIII ст.; -Українське риторичне слово за часів панування Російської та Австро-Угорської імперії; -красне слово Т. Г.Шевченка віршець ораторського мистецтва.
ТЕМА 4. «Усне ділове спілкування»		2	10			<ul style="list-style-type: none"> -норми української літературної мови; -мовленнєвий етикет українського народу; -словесні формули ввічливості в системі українського мовленнєвого етикету: звертання, вітання, прощання, вибачення, прохання, подяка, побажання; -загальні вимоги до усного спілкування; -культура спілкування як умова формування особистості майбутнього вчителя фізичної культури; -етикет телефонної розмови. Публічний виступ.
ТЕМА 5. «Практичні аспекти риторики»		2	4	5	5	<ul style="list-style-type: none"> -методику та етапи підготовки промови (на спортивну тему); -логіка та емоції у промові; -ораторські прийоми у літературній мові.
Разом за модулем 1.	44	10	20	5	9	

МОДУЛЬ 2

<p align="center">ТЕМА 1. «Мова як суспільне явище»</p>	2	4	1	1	<ul style="list-style-type: none"> - основні функції мови; - основні етапи розвитку української літературної мови; - поняття української національної та літературної мови; - основні ознаки літературної мови; - поняття мовної норми, види мовних норм; - поняття культури мови та культури мовлення; - види і жанри усного професійного мовлення; - роль словників у підвищенні мовної культури; - мовний етикет сучасної науки, ділових стосунків та повсякденного спілкування.
<p align="center">ТЕМА 2. «Науковий стиль фахового мовлення»</p>	2	4	1	2	<ul style="list-style-type: none"> - сферу поширення, систему мовних засобів, підстили, жанри реалізації функціональних стилів сучасної української літературної мови; - науковий стиль та його різновиди; - мовностилістичні особливості та структуру наукових робіт (<i>анотація, тези, конспект, відгук, рецензія, курсова та дипломна робота, реферат, стаття</i>); - основні правила оформлення бібліографії; - загальні відомості про дисертаційне дослідження.
<p align="center">ТЕМА 3. «Українська термінологія галузі фізичної культури та спорту»</p>	2	4	1	4	<ul style="list-style-type: none"> - поняття «термін», «термінологія»; - становлення та розвиток термінології галузі фізичної культури та спорту; - способи творення спортивної термінології в українській мові; - шляхи поповнення української термінології галузі фізичної культури та спорту. - національні та запозичені терміни в українській термінології галузі фізичної культури та спорту; - основні тенденції розвитку, стандартизації та уніфікації української термінології галузі фізичної культури та спорту.
<p align="center">ТЕМА 4. «Офіційно-діловий стиль. Документ як основний вид писемного ділового мовлення»</p>	2	4	1	1	<ul style="list-style-type: none"> - особливості офіційно-ділового стилю; - документ, його функції; - класифікацію документів; - поняття «реквізит», основні реквізити документів.
<p align="center">ТЕМА 5. «Документування в управлінській діяльності»</p>	2	4	1	3	<ul style="list-style-type: none"> - документи щодо особового складу (заява, автобіографія, резюме, характеристика); - документи колегіальних органів (протокол, витяг з протоколу); - довідково-інформаційні документи (види листів, довідка, службова записка, оголошення, запрошення); - обліково-фінансові документи (доручення, розписка); - документи з господарсько-договірної діяльності (договір).
<p>Разом за модулем 2.</p>	46	10	20	5	11
<p>Усього годин</p>	90	20	40	10	20

Формування програмних компетентностей

- володіти нормами літературної мови;
- складати ділові папери;
- оформити результати власних наукових досліджень;
- користуватися фаховими навчальними та довідниковими виданнями, різними видами словників;
- збагатити словник термінологічною фаховою лексикою;
- формувати власні ораторські уміння та навички;
- володіти риторичними навичками оратора;
- удосконалити ораторські уміння та навички у контексті професійної діяльності;
- володіти основами техніки мовлення;
- фахово спілкуватися, послуговуватися набутими знаннями у повсякденному житті.

Політика оцінювання

Передбачає дотримання принципів доброчесності та студентоцентрованого підходу.

Оцінювання

Оцінювання якості знань студентів здійснюється відповідно до:

Положення ЛДУФК:

Робочої програми: <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/14729>

Порядку оцінювання:

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Модуль 1

Основна

1. Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Риторика. – Львів, 2001.
2. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення. – Львів, 1990.
3. Богдан С. К. Мовний етикет українців: традиції і сучасність. — К., 1998.
4. Бутенко Н. Ю. Комунікативні процеси у навчанні: Підручн. – Вид. 2-ге, без змін. – К.: КНЕУ, 2006. – 384 с.
5. Вандишев В. М. Риторика: екскурс в історію вчень і понять: Навч. посібн. – К: Кондор, 2006. – 264 с.
6. Ільченко І.І. Основи риторики: Навчальний посібник. – Запоріжжя, ЗНУ, 2010. – 82 с. 5.
7. Корняка О. Мистецтво гречності. – К., 1995.
8. Культура української мови: Довідник / За ред. В. Русанівського. – К., 1990.
9. Коваленко С. М. Сучасна риторика: Навчально-практичний посібник. – Тернопіль: Мандрівець, 2007. – 184 с.
10. Колотілова Н. А. Риторика: Навч. посібн. – К.: Центр учб. літератури, 2007. – 232 с.
11. Кравець Л. В. Риторика як класична основа системи освіти європейських народів // Рідні джерела. — 2000. — № 4. Кравець Л. В. Риторика від джерел до сучасності // Укр. мова і л-ра. — 2000. — № 5.
12. Мацько Л.І., Мацько О.М. Риторика: Підручник. – К.: Вища школа, 2006. – 310 с. 7.
13. Навчальний посібник з курсів «Основи риторики» і «Професійна риторика» / Укл. І. Гузенко. – Львів: ЛДУФК, 2006. – 76 с.
14. Онуфрієнко Г. С. Риторика: Навч. посібн. – К.: Центр учб. літератури, 2008. – 592 с.
15. Олійник О. Б. Основи ораторської майстерності: Навч. посібн. – К.: Кондор, 2010. – 181 с.
16. Олійник О. Б. Риторика: Навч. посібн. – К.: Кондор, 2009. – 170 с.
17. Олійник О. Б. Сучасна ділова риторика: Навч. посібн. – К.: Кондор, 2010. – 166 с.

18. Програми з курсів «Основи риторики» та «Професійна риторика» / Укл. І. Гузенко. – Львів: ЛДУФК, 2006. – 148 с.
19. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. – Львів, 2001.
20. Риторика: Навч.-метод. посібн. з курсів «Основи риторики» та «Професійна риторика» / Укл. Гузенко І. І. – Львів, 2014. – 328 с.
21. Сагач Г. М. Риторика. – К., 2000.
22. Сагач Г. М. Золотослів. – К., 1993.
23. Стельмахович М. Український мовленнєвий етикет // Народознавство. – 1997. – № 38.
24. Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1986.
25. Чак Є. Мовний етикет: «Щасливенько!» // Дивослово. – 1998. – № 10.

Інформаційні ресурси

1. Онуфрієнко Г.С. Риторика: <http://nashaucheba.ru/v56330/%D0>
2. Риторика загальна та судова: Навч. Посіб. / С.Д.Абрамович, В.В.Молдован, М.Ю.Чикарькова: <http://pravouch.com/page/ritorika/ist/ist-23—idz-ax296—nf-22.html>
3. Мацько Л.І., Мацько О.М. Риторика: Підручник. libfree.com/114950447_ritorikavitchiznyana_ritorika.html
4. Колотілова Н.А. Риторика: Навчальний посібник. [http://pidruchniki.ws/15840720/ritorika/ritorika - kolotilova na](http://pidruchniki.ws/15840720/ritorika/ritorika_-_kolotilova_na)
5. Ткаченко Л.П. Риторика як компонент освіти в давньому Римі http://www.nbu.gov.ua/Portal/Soc_Gum/Pfto/2010_9/files/pd910_03.pdf
6. Ораторське мистецтво (Н.П.Осіпова, В.Д.Воднік та ін.) <http://books.br.com.ua/themes/7/322>
7. Навчально-методичний комплекс дисципліни «Риторика»: http://sites.znu.edu.ua/bank/index.php?action=url/view&url_id=1199

Модуль 2

Основна

1. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – К.,1990.
2. Українська ділова і фахова мова: практичний посібник на щодень / М. Д. Гінзбург, І. О. Требульова, С. Д. Левіна, І. М. Корпіловська; За ред. М. Д. Гінзбурга. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: ІНКОС, 2017
3. Ділова українська мова: Посібник для студентів вузів/ За ред. Н.Бабич. – Чернівці, 1996.
4. Коваль А.П. Культура ділового мовлення. – К.,1982.
5. Коваль А.П. Ділове спілкування. – К.,1992.
6. Культура української мови: Словник-довідник. – К.,1990.
7. Мацюк З., Станкевич С. Українська мова професійного спілкування: Навчальний посібник 4-те вид. – К., 2012.
8. Мацько Л., Кравець Л. Культура української фахової мови: Навчальний посібник. – К., 2007.
9. Мозговий В. І Українська мова у професійному спілкуванні. Модульний курс . 4-те вид., Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2017.
10. Паламар Л.М., Кацавець Г.М. Мова ділових паперів. – К.,2000.
11. Пономарів О.Д. Стилїстика сучасної української літературної мови. – Тернопіль, 2000.
12. Українська мова за професійним спрямуванням. Практикум. Навчальний посібник/ За ред. Т. В. Симоненко.
13. Шевчук С.В. Українське ділове мовлення: Підручник. – К.,2009.
14. Шевчук С. В. Українське ділове мовлення: Навчальний посібник. – К., 2008.

Додаткова

1. Кочан І. Лінгвістичний аналіз тексту. —Л., 1999.
2. Кульч З. Риторичний словник. – К., 1997.

3. Мацько Л. І. Лінгвістична риторика // Наука і сучасність. — К., 1999.
4. Овчиннікова А.П., Хаджирадева С.К. Основи ораторської майстерності в умовах конфліктної взаємодії: Навчальний посібник. – Одеса: Пальміра, 2005. – 179 с.
5. Риторика: Загальна та судова. – К., 2002.
6. Савенкова Л. О. Комунікативні процеси у навчанні: Навч. посібник. – К.: КДЕУ, 1996.
7. Савенкова Л. О. Педагогічне спілкування: Навч. посібник. – К.: КДЕУ, 1997.
8. Сагач Г.М. Ділова риторика: мистецтво риторичної комунікації. – К.: Зоря, 2003. – 250 с.
9. Сагач Г. М. Похвальне красномовство. – К., 1996.
10. Хоменко І.В. Еристика: мистецтво полеміки. – К.: Юрінком інтер, 2001. – 192 с.
11. Чмут Т. К. Культура спілкування. Навч. посібник – Хмельницький: ХІРУП, 1996.
12. Чулінда Л. І., Ларимський І. С. Риторична майстерність. – К., 2000.
- 13.

Додаткова

1. Антисуржик / За ред. О. А.Сербенської. – Львів, 1995.
2. Ботвина Н.В. Міжнародні культурні традиції: мова та етика ділового спілкування. – К., 2000.
3. Дороніна М. Культура спілкування ділових людей. – К., 1998.

Інформаційні ресурси

1. Українська мова професійного спілкування: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів: k106.khai.edu>loadliterature>filename
2. Культура фахового мовлення: Навчальний посібник / За ред. Н. Д. Бабич.<http://194.44.152.155/elib/local/sk718399.pdf>